

La Creu de Mislata

L'antic camí a Madrid no tenia la seua entrada a Mislata pel que hi s'anomena carrer València. Des del frontó llaurat de "lo Rat Penat" amb direcció al poble, s'observa que a la part esquerra hi ha un mur de pedra que va desviant-se passant enfront de la casa museu de la "Història de València", creat últimament, i que a través dels actuals edificis arribava enfront de la Creu de Mislata en una irregular placeta.

És a dir: el camí primitiu passava per darrere de la casa de l'"Herrero", la qual tenia porta que donava accés a este camí. A la seua arribada a la Creu, el camí es bifurcava en dos braços: a l'esquerra l'actual camí vell de Xirivella i a la dreta el camí Reial de Quart.

"Pero ya que estamos junto a los muros del que fue huertano pueblo de Mislata, entremos en él, donde podremos ver la cruz de término de la ciudad, una de las cuatro que, en dirección a sus cuatro salidas, limitaban el término municipal de Valencia.....".¹

Segurament, no havia d'oferir molta seguretat el trànsit per este lloc, perquè

hi ha un antic refrany valencià que diu "En passar per la Creu de Mislata, guarda la capa".

"... y, en efecto, siempre ha habido en este barrio, poblado en su mayoría de gente forastera, que a lo mejor ya ha cambiado de domicilio, ladronzuelos que han robado todo lo que han podido en la noche, de día y a toda hora, pues como no tienen a donde caerse muerto y todo lo llevan encima como el caracol, lo mismo les da comerse el pan, que en Ceuta que otra parte."²

No consta, certament, la seua data d'erecció, però Martínez Aloy, en la seua Geografia del Regne de València escriu "Dícese que ordenó su construcción el rey don Jaime I, pero si de esto no hay prueba plena, puede, cuando menos, asegurarse que existía con anterioridad a los años de 1432-1435, en que fue protegida por una cubierta o edículo".

Hi ha la possibilitat que la creu es col·locara a instàncies del rei Jaume I, i que es mantinguera sense cobrir fins al 1381, que es coneixen les primeres dades feaents sobre els treballs en ella:

"... pues en dicho año libraron los jurados seis mil sueldos a B. Sicard para que los invirtiese en actos propios de su oficio y especialmente en las obras de las creus de piedra que fem fer en certs caminos".³

Destacar que pel maig del 1411 va començar a derrocar-se l'edículo (sinònim: el tabernacle) per amenaçar la ruïna, la qual cosa donava a entendre que els quatre pilars i la coberta ja havien sigut construïts anteriorment i no seria fins al 1433 quan es va produir la reconstrucció.

En aquell mateix any es compraria la fusta de les pinedes de Mosqueruela i Linares, i s'encarregà a Juan del Poyo anar a triar la fusta.

Molts van ser els que van intervenir en la seua construcció. Acabada l'obra i des-

feta la bastimentada el 1435 van anar de seguida els Jurats Racional i Obrers de Murs i Valls a inspeccionar-les:

"... pues el día 3 del mismo marzo ya se pagó a Nicolás de Santa Fe y a Guillem de Condes, tabernero, el importe del refresco, con que se les obsequió en dicho día, consistente en cuatro libras de citronat, tres de pinyonada y cinco de confites menudos de azúcar, medio cantar de malvasia y otro medio de montonech, todo lo cual costó cuarenta y tres sueldos y cuatro dineros, cantidad bien módica por cierto".⁴

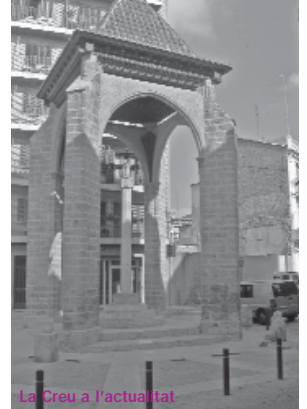
En una relació de compres de materials emprats en la construcció el 1434 hi ha pagaments, que per la seua relació amb Mislata, mereixen ser destacats:

"25 de febrero. Item, pagui lo dit día a Na Boixa de Miçlata. Qui fa rajones, per cccc rajones que daquella compri per ops de la dita creu, a rao de xxxx solidos lo millar, XVI solidos. 4 de marzo. Item, lo dit día pagui a Çaat Nacer, moro de Miçlata XXXIII solidos reals de Valencia a ell deguts per dos poms de obra de Maleca, daurats, que daquell compri, pero ops de la dita creu, a rao de XVI solidos, VI diner la peça".⁵

La Creu ha suportat diverses reparacions per a la seua conservació, sent l'última coneguda el 2005, els gastos de la restauració de la Creu corregueren de part de l'Ajuntament de València i la millora i embelliment del seu entorn de la part de l'Ajuntament de Mislata.

"A la llometa de la Creu: Eixa Dreu de fusta que s'alà y et coronpo emblema sacre d'un poble que té fé, es la que á ma patria protecció li dona, la quel valor y brios se sos fills sosté".⁶

Amb el temps noves edificacions van envoltar la Creu de Mislata, fent-la cada dia menys visible. No obstant això, al·lo verdaderament interessant i atractiu, era el seu mercat d'hortalisses, fruites i productes del camp, que va començar a estendre's al mateix carrer, pels anys 30

La Creu a l'actualitat

del segle XX i els venedors pioners del qual procedien del poble vell de Campanar. Era l'únic mercat que hi havia, ja que els llauradors de Mislata, preferien vendre la seua mercaderia a la porta de sa casa.

El cobrament de l'impost municipal que gravava la venda al mercat es realitzava diàriament, cosa de la qual s'ocupava un municipal. L'anecdòtic del cas consistia en el fet que hi havia dos municipals. Els venedors d'una part del carrer pagaven al municipal de Mislata i els de l'altra al municipal de València. En els temps de la República espanyola els municipals entregaven un tiquet de cartó circular com a justificant de pagament.

Agraim este article de "La Creu de Mislata" a D. Luis Mañas Borrás.

¹ MARTÍNEZ ALOY, J. Geografía del Reino de Valencia. Valencia.
² MARTÍ GADDA, J. Trocosyl Mosos. Valencia 1906, pag. 62.
³ Archivo de Arte Valenciano. Valencia 1924, pag. 96.
⁴ Archivo de Arte Valenciano. Valencia 1924 pag. 99 i 100.
⁵ Archivo de Arte Valenciano. Valencia 1924 pag. 99.
⁶ MARTÍ GADDA, J. Trocos y Mosos. Valencia 1906 pág. 41.

Cristina Moreno
 Consell de la Joventut de Mislata

Infoestiu 2006

Hem estat pels instituts de Mislata presentant el cedé Infoestiu 06. Una campanya destinada als joves on poden trobar tota la informació per a preparar un viatge, una excursió, una acampada... carnets, descomptes, on poder elegir entre els diferents mitjans de transport, allotjaments, assegurances,

turisme d'aventura... totes les destinacions de la Comunitat Valenciana, Espanya, Europa i la resta del món. A més de participar en el taller INFOESTIU, amb el cedé interactiu que es regala, podreu preparar les vostres vacances a casa, al ciber, on vulgueu. Més informació al Centres d'Informació Juvenil Túria (C/ Túria, 13).

